

TARJOTAANKO KUULUSTELUISSA TUKI- JA KATKAISUPALVELUJA RIKOKSESTA EPÄILYL- LE?

Tutkimus tutkijoiden suhtautumisesta tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen

Jaana Alen-Aho

11/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Jaana Alen-Aho	Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi Tarjotaanko kuulusteluissa tuki- ja katkaisupalveluja rikoksesta epäilylle?	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Mikko Mäkinen ja Pauli Mäkelä	Tutkimuksellinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Muun muassa Suomen laissa, Poliisihallituksen ohjeissa sekä Sisäministeriön ENSKA-Poliisin ennalta estävän työn strategiassa 2019-2023 veloitetaan ja ohjeistetaan poliisia ennalta estävästä työstä. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus selvittää, miten poliisi suhtautuu rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen kuulustelujen yhteydessä. Opinnäytetyöni tarkoituksena tutkimuksen lisäksi on herättää ajatuksia aiheeseen liittyvästä yhteiskunnallisesta taloudellisesta hyödystä ja vaikutuksista, uhrin kärsimysten vähentämisestä sekä poliisin vaikutusmahdollisuudesta rikoksesta epäiltyyn rikoksien ennalta estävässä tarkoituksessa.</p> <p>Tutkimuksen toteutustapa oli laadullinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoidulla haastattelulla. Haastatellut poliisit työskentelivät Sisä-Suomen poliisilaitoksella Tampereen pääpoliisiasemalla rikostorjuntasektorin perustutkinnassa.</p> <p>Tutkimuksesta ilmenee, että tutkijat olivat keskustelleet vähäisissä määrin rikoksesta epäillyn kanssa tuki- ja katkaisupalveluista kuulustelujen yhteydessä. Tutkijat kokivat haasteena rikoksesta epäillyn haluttomuuden tuki- ja katkaisupalveluihin, oman tietämättömyyden tuki- ja katkaisupalveluja tarjoavista paikoista sekä poliisin työn kuormittavuuden. Tutkijat kokivat tarvitsevansa työkaluiksi tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen selkeitä ohjeita, ajantasaisia tietoja tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajista sekä lyhyttä kertausta ja tietojen päivitystä asiaan liittyen.</p> <p>Tutkimuksesta voidaan päätellä poliisin ensisijaisen tehtävän olevan rikostorjunnassa Poliisilain (PolL, 872/2011) 1 luvun 1 §:n rikoksen selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Kun rikoksesta epäilylle tarjotaan tuki- ja katkaisupalveluja, niin poliisin tarjoamisen taustalla on asianomistajan auttaminen. Asian taloudellista ja yhteiskunnallista hyötyä eikä ennalta estävää vaikutusta tutkimuksen mukaan ajatella tutkijan päivittäisessä työssä.</p> <p>Jatkotutkimusaiheena mainitsen laajemman kartoituksen rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisen taloudellisista vaikutuksista poliisissa ja koko yhteiskunnassa. Tuottaako ja toimiiko tämän kaltainen poliisin tekemä työ enemmän kuin sen tekeminen maksaa?</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
34+1	Marraskuu 2020
Avainsanat	
ennalta estävä työ, rikostorjunta, rikoksesta epäilty, tuki- ja katkaisupalvelut	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	3
1.1	Keskeiset asiasanat	4
1.1.1	Rikoksesta epäilty	4
1.1.2	Asianomistaja	5
1.1.3	Rikoksesta epäilylle tarjottavat tuki- ja katkaisupalvelut.....	5
2	TIETOPERUSTA	5
2.1	Poliisilaki	6
2.2	Rikoslaki.....	6
2.2.1	Rikosnimikkeet rikoslaissa.....	6
2.3	Ajokorttilaki	7
2.4	Esitutkintalaki sekä esitutkintaperiaatteet	7
2.5	Poliisihallituksen ohjeet	8
2.6	Sisäministeriö 2019: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023.9	
2.7	Tutkimukset ja kirjallisuus	10
2.7.1	Rikollisuus Suomessa ja sen taustatekijät	10
2.7.2	Rikollisuuden aiheuttamat kustannukset Suomessa.....	11
2.7.3	Suomen valtion hankkeet rikosten ennalta ehkäisemiksi.....	12
2.7.4	Sovitteluun ohjaaminen.....	12
2.7.5	Toimintamalli tukipalveluihin ohjaamiseen kuulustelun yhteydessä	12
2.7.6	Opinnäytetyöt.....	13
2.7.7	Valvotun ajo-oikeuden tarjoaminen	14
2.7.8	Tampereen tuki- ja katkaisupalvelut rikoksesta epäilylle	14
3	TUTKIMUKSEN RAKENNE.....	17
3.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite	17
3.2	Tutkimuskysymykset.....	17
3.3	Tutkimuksen rajaaminen	18
4	TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
4.1	Tutkimuskohde	18
4.2	Tutkimusote ja tiedonkeruumenetelmä	19
4.3	Analyysimenetelmä	20
5	TUTKIMUSTULOKSET.....	20
5.1	Rikoksesta epäillyn kanssa käytävä keskustelun määrä tuki- ja katkaisupalveluista kuulustelujen yhteydessä	21
5.2	Rikosnimikkeet, joiden yhteydessä keskustellaan rikoksesta epäillyn kanssa tuki- ja katkaisupalveluista.	22
5.3	Tarjottavat tuki- ja katkaisupaikat Tampereella rikoksesta epäilylle ja rikosentekijälle	22
5.4	Haasteet tuki- ja katkaisupalveluiden tarjoamisessa rikoksesta epäilylle	23

5.5	Yhteistyö muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaineiden kanssa	25
5.6	Poliisihallituksen strategisten linjausten jalkauttaminen perustutkinnassa Tampereen pääpoliisiasemalla.....	25
5.7	Toivomukset koulutukseen ja ohjaukseen aiheeseen liittyen.....	26
5.8	Ehdotuksia toimintatapoihin ja ohjeiden jalkauttamiseen aihetta koskien.....	26
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	27
7	POHDINTA	29
7.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys	29
7.2	Loppupohdinta.....	30
	LÄHTEET	32
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamista rikoksesta epäilylle kuulustelujen yhteydessä sekä rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalveluihin liittyviä keskeisiä asioita. Haluaisivatko tutkijat lisäkoulutusta aiheeseen liittyen? Millaisia haasteita he kokevat tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisessa rikoksesta epäilylle?

Tutkimuksen lisäksi opinnäytetyössä otetaan tarkasteltavaksi Suomen lakia, Poliisihallituksen ohjeita aiheeseen liittyvin osin sekä Sisäministeriön ENSKA-Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023. Näiden myötä lukijalle selventyy, mitä ennalta estäviä tehtäviä poliisin veloitetaan ja ohjeistetaan tekemään tutkijana rikoksesta epäillyn kanssa työskennellessään. Opinnäytetyössä käsitellään myös rikollisuutta ja sen taustatekijöitä ja rikollisuuden aiheuttamia kustannuksia Suomessa. Tämän kautta lukijalle konkretisoituu, kuinka tärkeää rikoksesta epäilylle on tarjota tuki- ja katkaisupalveluita. Tuon esille myös työkaluja tutkijalle epäilylle rikoksentekijälle tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisen helpottamiseksi.

Olen käyttänyt opinnäytetyöhöni luotettavia ja pääosin ajantasaisia lähteitä. Käyttämäni lähdekirjallisuus koostuu rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen liittyvistä lainsäädännöistä ja julkisista viranomaistilastoista. Tein opinnäytetyötäni covid-19 aiheuttaman poikkeustilan aikana, jolloin kirjastot olivat suurimman kirjoitusajanjaksosta suljettuina. Tämän takia olen käyttänyt myös tietolähteinä luotettavia sähköisiä lähteitä.

Kvalitatiiviseen tutkimukseen keräsin tietoa puolistrukturoitua haastattelua käyttäen. Tutkimukseeni osallistui vapaaehtoisesti viisi poliisia. Kaikilla haastateltavilla oli kokemusta rikoksesta epäillyn kuulusteluista, ja he työskentelivät haastattelujen aikaan kesäkuussa 2020 perustutkinnassa Tampereen pääpoliisiasemalla.

Rikoksesta epäilylle tarjottavat tuki- ja katkaisupalvelut kuulustelujen yhteydessä valikoitui aiheekseni Tampereen pääpoliisiasemalla ennalta ehkäisevässä yksikössä työskentelevän vanhemman rikoskonstaapeli Mikko Pitkäsen ehdotuksesta. Olin kiinnittänyt huomiota työskennellessäni tutkijana, että tutkinnassa keskityttiin Poliisilain (PoL, 872/2011) 1 luvun 1§:n poliisintehtävistä rikosten selvittämiseen ja syyteharkintaan saattamiseen. Mieltäni jäi askarruttamaan, että otetaanko tutkinnassa huomioon vaikutusmahdollisuus rikokses-

ta epäiltyyn rikoksien ennalta estävässä tarkoituksessa. Aihe on merkityksellinen ja ajan-kohtainen.

Toivon opinnäytetyöni aiheuttavan keskustelua, herättävän rikostorjuntasektorissa työskenteleviä tutkijoita sekä muissa sektoreissa toimivia poliiseja tarjoamaan rikoksesta epäilylle ennalta estävässä mielessä katkaisu- ja tukipalveluja, ja siten vähentämään rikollisuutta Suomessa. Toivon ajattelemaan asiaa myös asianomistajan edun kannalta, koska rikoksen uhri on usein sama henkilö. Saamalla rikoksesta epäilty palvelujen piiriin, asianomistajan kärsimykset vähenevät tai hyvässä tapauksessa loppuvat kokonaan ja hänen elämänlaatussa paranee. Toivon myös, että tutkijat saavat tästä opinnäytetyöstä apua tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen rikoksesta epäilylle.

Haluan kiittää ohjaajia ja kaikkia henkilöitä, jotka ovat osallistuneet tämän opinnäytetyön tutkimukseen. Kiitos.

1.1 Keskeiset asiasanat

Opinnäytetyöni sisällön selkeyttämiseksi määritän alkuun tämän opinnäytetyön keskeisimmät asiasanat: rikoksesta epäilty, asianomistaja sekä rikoksesta epäilylle tarjottavat tuki- ja katkaisupalvelut.

1.1.1 Rikoksesta epäilty

Esitutkintalain (ETL, 805/2011) 2 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan rikoksesta epäilty on esitutkinnan asianosainen (ETL 2:5:1). Rikoksesta epäilty on luonnollinen henkilö. Lain-säädännöstä ei määritelmää rikoksesta epäilystä löydy. Rikoksesta epäiltyyn kohdistetaan rikosoikeudenkäynnissä rangaistusvaatimus ja tarvittaessa muita vaatimuksia esimerkiksi rikosvahingon korvaaminen asianomistajalle. (Rantaeskola 2014, 62-63.) Esitutkintalain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan esitutkintaviranomaisen on ennen esitutkinnan aloittamista tarpeen mukaisesti selvitettävä rikosepäilyyn liittyvät asiat, niin ettei rikoksesta epäillyn asemaan aseteta ketään tarpeettomasti. (ETL 3:3.2.)

1.1.2 Asianomistaja

Asianomistaja määritelmää ei löydy lainsäädännöstä. Esitutkintalain (ETL, 805/2011) 2 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan asianomistaja eli rikoksen uhri on esitutinnan asianosainen (ETL 2:5:1). Oikeuskäytännössä ja oikeustieteessä asianomistaja määritellään luonnolliseksi henkilöksi tai oikeushenkilöksi oikeushyvän haltijaksi, jota on rikoksella loukattu tai vaarannettu. Myös se, jolle on rikoksen kautta välittömästi syntynyt yksityinen vaade, on asianomistaja. Asianomistajalla on oikeus vaatia rangaistusta rikoksesta epäilylle. (Rantaeskola 2014, 62.)

1.1.3 Rikoksesta epäilylle tarjottavat tuki- ja katkaisupalvelut

Rikoksesta epäilylle tuki- ja katkaisupalveluja tuottavat toimijat koostuvat julkishallinnon ja kolmannen sektorin toimijoista. Heidän tuottamien tuki- ja katkaisupalvelujen avulla rikoksesta epäilty saa apua rikoksen taustalla mahdollisesti vaikuttaviin päihde-, mielenterveys- ja väkivallan käytön ongelmiin. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 19.11.2020.)

2 TIETOPERUSTA

Opinnäytetyön tietoperustana käytän poliisin ennalta estävään työhön liittyvää lainsäädäntöä, Poliisihallituksen ohjeita: POL-2018-41886 Rikoksen uhrin ohjaaminen ja rikosasioiden sovittelu ja POL-2018-49612 Menettely huumausaineen käyttörikosta koskevissa asioissa sekä Sisäministeriön 2019: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023. Muuta aiheeseen liittyvää teoriatietoa olen hakenut rikollisuuteen, rikollisuuden vaikutuksiin yhteiskunnassa, rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalveluihin ja niiden tarjoamisen hyötyihin liittyvästä kirjallisuudesta, opinnäytetöistä, tilastoista ja artikkeleista. Aihetta on kokonaisuudessaan rikoksesta epäillyn osalta käsitelty vähän kirjallisuudessa ja tutkimuksissa.

Tutkimuksia, tietoa ja opinnäytetöitä olen aiheeseen liittyen hakenut kirjastoista ja Internetistä esimerkiksi Theseus-palvelun kautta. Aihetta sivuuttavia opinnäytetöitä on tehty aiemmin, mutta ne ovat olleet eri näkökulmista tehtyjä. Niitä on tehty rikosalueisiin, viranomaisyhteistyöhön ja asianomistajan tukipalveluihin tarjoamisen näkökulmista katsottuna. Esimerkiksi lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisytyöhön liittyen on tehty satoja opinnäytetöitä. Poliisiammattikorkeakoulussa tehdyissä opinnäytetöissä aiheina ovat olleet muun

muassa lähisuhdeväkivallan kierteen katkaiseminen, lähisuhdeväkivaltarikosten sovittelu ja asianomistajan suojele- ja tukitoimet rikosprosessissa.

2.1 Poliisilaki

Poliisilain (PoL, 872/2011) 1 luvun 1 §:ssä kerrotaan, että poliisin tehtävä on oikeus ja yhteiskunta järjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Turvallisuuden ylläpitämiseksi poliisi tekee yhteistyötä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä. ([26.4.2019/581](#)) (PoL 1:1)

2.2 Rikoslaki

Rikoslain (RL, 1304/1993) 50 luvun 7§:ssä ([22.8.2014/673](#)) säädetään huumausaineen käyttörikoksen toimenpiteestä luopumisesta. ”*Huumausaineen käytöstä ja huumausaineen käyttöön liittyvästä muusta tässä luvussa mainitusta rikoksesta voidaan, sen lisäksi, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa tai tässä laissa säädetään, jättää syyte nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos epäiltyä rikosta tai rikosta on huumausaineen määrä ja laatu, käyttötilanne sekä olosuhteet muutoinkin huomioon ottaen pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä. Syyte voidaan myös jättää nostamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksesta epäilty tai tekijä on hakeutunut sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään hoitoon.*” (RL 50:7.)

2.2.1 Rikosnimikkeet rikoslaissa

Rikoksesta epäilty ohjataan niiden palvelujen piiriin, joihin hänellä on tarve. Haluan mainita rikosnimikkeistä huumausaineen käyttörikoksen rikoslaki (RL, 654/2001) 50:2a§, rattijuopumuksen rikoslaki (RL, 1198/2002) 23:3§ ja törkeään rattijuopumukseen rikoslaki (RL, 1198/2002) 23:4§, koska näihin on lainsäädännössä ja Poliisihallituksen ohjeissa kirjattu rikoksesta epäillyn hoitoon ohjaamisesta (Poliisihallitus POL-2018-49612, 2018, 5). Haluan nostaa esille myös väkivaltaan liittyvät rikosnimikkeet kuten pahoinpitelyn rikoslaki (RL, 578/1995) 21:5§, törkeän pahoinpitelyn rikoslaki (RL, 578/1995) 21:6§, koska väkivallan tekijän ohjaaminen on nostettu esiin Sisäministeriön ENSKA-strategiassa (Si-

säministeriö 2019,18). Rajaan rikosnimikkeiden käsittelyn pelkkään mainintaan, joten en käsittele opinnäytetyössäni edellä mainittujen rikosnimikkeiden tunnusmerkistöjä.

2.3 Ajokorttilaki

Ajokorttilain 7 luvun (AKL, 386/2011) 67 a pykälässä säädetään alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta. ”Poliisin on määrättävä 67 §:n 2 momentissa tarkoitettuun rattijuopumukseen tai törkeään rattijuopumukseen syyllistyneelle alkolukolla valvottu ajo-oikeus, jos ajokieltoon määrättävä sitä pyytää. Alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen määrättävällä tulee olla vakituinen asuinpaikka Suomessa ja hän ei saa olla muusta syystä ajokiellossa. Valvottuun ajo-oikeuteen määräämisessä ei sovelleta 67 §:n 1 momentissa säädettyjä ehdollisen ajokiellon harkinnanvaraisia edellytyksiä. [\(30.1.2018/96\)](#)

Edellä 1 momentissa tarkoitettua rikoksesta epäilty voi pyytää jo esitutinnan aikana alkolukolla valvottua ajo-oikeutta, vaikka rikosasiaa ei olisi vielä ratkaistu. [\(30.1.2018/96\)](#)

Poliisin on 1 momentissa tarkoitetun rikoksen esitutinnassa ilmoitettava epäillylle mahdollisuudesta alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen. Lisäksi poliisin on kerrottava hänelle valvonnan sisällöstä, ehdoista ja kustannuksista.

Valvottava vastaa valvotusta ajo-oikeudesta hänelle aiheutuvista kustannuksista.

Alkolukolla valvotussa ajo-oikeudessa käytettävästä alkolukosta ja sen hyväksynnästä ja käytöstä tieliikenteessä säädetään alkolukkolaissa.” (AKL 7:67a.)

2.4 Esitutkintalaki sekä esitutkintaperiaatteet

Esitutkintalain (ETL, 805/2011) 4 luvun 2 §:ssa kerrotaan, että rikoksesta epäiltyä tulee esitutinnassa kohdella syyttömänä (ETL 4:2). Esitutkintalain 4 luvun 3 §:n mukaisesti rikoksesta epäilyllä on itsekriminointisuoja, jolloin hänellä on oikeus olla myötävaikuttamatta sen rikoksen selvittämiseen, josta häntä epäillään (ETL 4:3). Itsekriminointisuojan oikeus olla puhumatta ja se, että hänellä ei ole totuudessa pysymisvelvoitetta voi kääntyä epäillyn vahingoksi oikeudessa arvioinnin yhteydessä (Rantaeskola 2014, 120).

Esitutinnan tasapuolisuusperiaate esitutkintalain 4 luvun 1 §:n mukaisesti poliisin on otettava huomioon esitutinnassa rikoksesta epäiltyä vastaan, ja hänen puolestaan vaikuttavat seikat ja todisteet (ETL 4:1). Joskus vain rikoksesta epäilyllä voi olla hänen syyttömyytään tukeva seikka tai todiste tiedossaan (Rantaeskola 2014, 117).

Suhteellisuusperiaatteen esitutkintalain 4 luvun 4 §:n mukaisesti esitutkintatoimenpiteen ja siitä aiheutuvan henkilön oikeuksiin puuttumisen on oltava puolustettavia suhteessa selvittävään rikokseen, selvittävän asian selvittämistäntressiin sekä toimenpiteen kohteena olevan henkilön ikään, terveyteen ja muihin vastaaviin häneen liittyviin seikkoihin ja muihin asiaan vaikuttaviin seikkoihin nähden (ETL 4:4). Suhteellisuusperiaatteen ja vähimmän haitan periaatteen esitutkintalain 4 luvun 5 §:n mukaisesti henkilön oikeuksiin puututaan mahdollisimman vähän (ETL 4:5). Hienotunteisuusperiaate esitutkintalain 4 luvun 6 §:n koskee myös rikoksesta epäiltyä. Rikoksesta epäiltyä on kohdeltava esitutkinnassa hienotunteisesti. (ETL 4:6.)

2.5 Poliisihallituksen ohjeet

Poliisihallituksen ohjeessa POL-2018-41886 Rikoksen uhrin ohjaaminen ja rikosasioiden sovittelu ohje ohjeistetaan poliisia kiinnittämään huomiota rikoksen uhrin, hänen läheisensä, todistajan sekä rikoksesta epäillyn asemaan ja varmistamaan, että heitä ohjataan auttavien tahojen piiriin. Lisäksi poliisin tulee huomioida sovittelun mahdollisuudet ja ohjata osapuolia sovittelun piiriin. Poliisin on huomioitava toiminnassaan rikosten ennalta estävä työ. Rikoksesta epäillyn ohjaaminen tukipalvelujen ja sovittelun pariin on uusintarikollisuutta torjuvaa, ja se voi olla myös asianosaisten ja heidän läheistensä etu rikoksen uusiutumisen estyessä. (Poliisihallitus POL-2018-41886, 2018, 2.)

Poliisin on ohjeen mukaisesti otettava huomioon rikoksesta epäillyn osalta hänen ohjaamisensa auttavien tahojen piiriin, kuten ohjeessa POL-2018-41886 Rikoksen uhrin ohjaaminen ja rikosasioiden sovittelu ohjeistetaan. *”Rikoksesta epäillyn osalta huomioidaan ensisijaisesti esitutkinnassa selvittävät asiat, mutta sen ohessa tulee huomioida myös ennalta estävän vaikuttavuuden näkökulma, ja myös rikoksesta epäillyn ohjaaminen auttavien tahojen ja sovittelun pariin tulee kuulua poliisin toimenpiteisiin. Rikoksesta epäillyn ohjaaminen ja hänen avunsaantinsa voi olla myös muiden asianosaisten ja heidän läheistensä etu toimien ennalta estävästi uusintarikollisuutta torjuen.”* Poliisin on kirjattava antamansa ohjeistus ja ohjaaminen tietojärjestelmiin. (Poliisihallitus POL-2018-41886, 2018, 5.)

Poliisihallituksen ohje POL-2018-49612 Menettely huumausaineen käyttör rikosta koskevis- sa asioissa veloitetaan poliisin aina antamaan huumausaineen käyttäjälle hoitoonohjausta, tukemaan häntä hoitoon hakeutumisessa sekä osoittamaan, mistä hoitoapua saatavilla. Täl-

lä poliisin menettelyllä voitaisiin vaikuttaa vähentävästi huumausaineiden käyttöön liittyvään oheisrikollisuuden määrään. (Poliisihallitus POL-2018-49612, 2018, 1.)

Ohjeen mukaisesti kirjataan suoritetusta hoitoonohjauksesta tiedot lisäämällä ilmoitukseen rikosnimike ”Huumausaineen käyttäjän hoitoonohjaus”. Ilmoituksen selostusosaan kirjaan ohjeen POL-2018-49612 mukaisesti esimerkiksi:

”XX XX kerrottiin asian selvittelyn yhteydessä, että henkilö voi olla yhteydessä kunnan X A-klinikkaan ja annettiin asiaa koskeva esite. XX katsoi, ettei ole riippuvainen huumausaineista ja ilmoitti, ettei tarvitse hoitoa.

Tai: XX XX kerrottiin asian selvittelyn yhteydessä, että henkilö voi olla yhteydessä kunnan X A-klinikkaan ja annettiin asiaa koskeva esite. XX ilmoitti haluavansa katkolla ja kertoi hakeutuvansa hoitoon.” (Poliisihallitus POL-2018-49612, 2018, 7.)

Ohjeessa painotetaan moniviranomaisyhteistyötä, jonka kautta voidaan edistää huumausaineen käyttörikokseen syyllistyneen varhaista tukipalveluihin tai hoitoon hakeutumista ja ehkäistä rikoksen uusiutumista. (Poliisihallitus POL-2018-49612, 2018, 7.)

2.6 Sisäministeriö 2019: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023.

Sisäministeriö on julkaissut poliisin ennalta estävän strategian vuosille 2019-2020. Siinä kerrotaan ennalta estävän toiminnan olevan poliisin laissa säädetty tehtävä. Poliisilaitosten tehtävä on vastata ennalta estävän strategian toimeenpanosta osana päivittäistä toimintaa esimiestyön ja johtamisen kautta. (Sisäministeriö 2019, 10.)

Strategian mukaisesti poliisin ennalta estävän tavoitteet ovat seuraavat:

1. *”Ennalta estävällä työllä vähennetään rikosten ja turvallisuutta heikentävien häiriöiden aiheuttamia taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia ihmiselle ja yhteiskunnalle*
2. *Poliisin ennalta estävän työn tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa ihmisten turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta*
3. *Poliisin ennalta estävän työn tavoitteena on ylläpitää ja vahvistaa ihmisten luottamusta poliisiin tunnistaen ja ottaen huomioon eri väestöryhmien, vähemmistöjen ja eri ikäryhmien sekä maan eri alueiden erilaiset tarpeet.*

4. *Poliisin ennalta estävän toiminnan tavoitteena on tukea poliisin muita toimintoja erityisosaamisella ja huolehtimalla siitä, että ennalta estävän toiminnan yhteistyöverkostot ovat hyödynnettävissä myös muussa poliisitoiminnassa.*” (Sisäministeriö 2019, 16-18.)

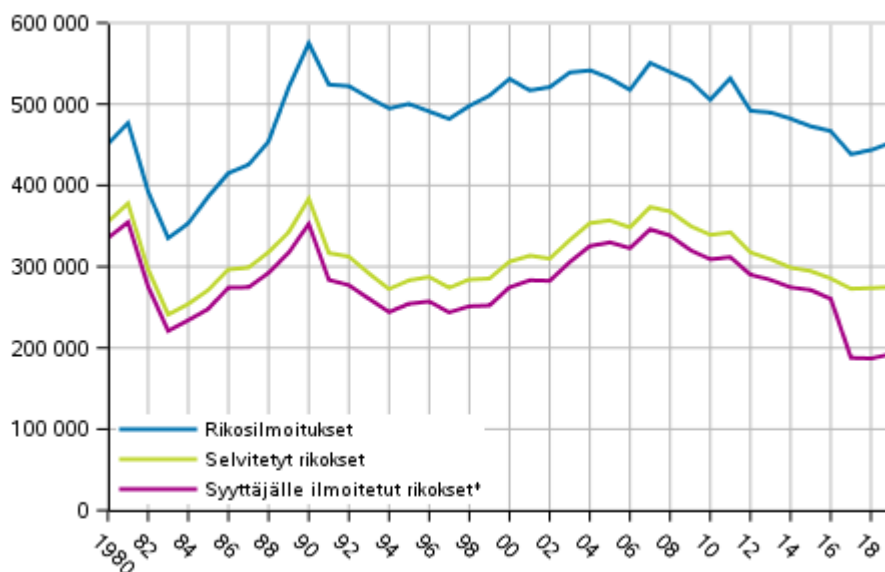
Strategian mukaan poliisin tekemä hallittu palveluohjaus järjestöjen ja muiden viranomais-ten palveluihin on tärkeää uhrien kohdalla sekä rikoksesta epäillyn. Väkivallan tekijöitä tuetaan poliisin tekemillä neuvoilla ja opastuksella hakeutumaan palveluihin, joiden avulla tekijä pääsee irti väkivallan käytöstä. (Sisäministeriö 2019, 18.)

Strategiassa kerrotaan useiden tutkimusten ja selvitysten osoittaneen, että on taloudellisesti kannattavampaa ennalta estää rikos ja turvallisuutta heikentävä häiriö sekä jokainen onnistunut ennalta estävä puuttuminen saa aikaan aina myönteisiä tuloksia. (Sisäministeriö 2019, 16.)

2.7 Tutkimukset ja kirjallisuus

2.7.1 Rikollisuus Suomessa ja sen taustatekijät

Viranomaisen tietoon tuli 452 700 rikoslakirikoksia vuonna 2019. Rikosten kokonaismäärä kasvoi 2,1 prosentilla 2018 vuoteen nähden. (Tilastokeskus 2019, luku Tiivistelmä.)

Kuvio 1 Rikoslakirikoksien määrä 1980–2019 (Tilastokeskus 2019, luku Tiivistelmä.)

Näistä 452 700 rikoslakirikoksesta selvitettiin yhteensä 275 000. Tämä on yli 1300 tapaus- ta enemmän kuin vuonna 2017. Rikoslakirikosten selvitysprosentti oli 60.7 %. (Tilastokes- kus 2019) Tilastokeskuksen (2019, luku Tiivistelmä) laatimassa kuvio 1:ssä on nähtävissä rikoslakirikoksien määrän lähteneen nousuun usean vuoden laskusuhdanteen jälkeen.

Tilastokeskuksen 2018 uusintarikollisuusaineiston mukaan suuren osan rikoksista tekee sama joukko rikoksen tekijöitä. Rikoksen uusijoita oli 48 prosenttia vuonna 2018 tuomi- tuista. Rikoksen uusijoista oli noin 43 % alle 30-vuotiaiden ikäryhmässä. Tämä kertoo nuo- rena alkaneesta rikosten uusimisesta. Lisäksi tilastokeskuksen mukaan vuonna 2018 noin kolmasosa rikoksen uudelleen tekijöistä syyllistyi samankaltaiseen rikokseen kuin aiem- min. Esimerkiksi rattijuopumuksiin syyllistyneet olivat syyllistyneet samanlaiseen rikok- seen kuin he olivat aiemmin tuomittu. (Lipasti 2019.)

Rikosten tekijä ja uhri ovat usein päihteiden ongelmakäyttäjiä. Esimerkiksi henki- ja väki- valtarikoksia tehdään ja rikoksen uhrin ovat huomattavan usein alkoholin vaikutuksen alai- sena. (Rikosentorjuntaneuvosto, b. Luettu 26.4.2020.)

2.7.2 Rikollisuuden aiheuttamat kustannukset Suomessa

Rikollisuudesta aiheutuu inhimillisten kärsimysten lisäksi taloudellisia kustannuksia. Ri- koksen uhrille aiheutuu kustannuksia esimerkiksi omaisuuden menetyksistä, vammoista ja henkisistä kärsimyksistä. Rikollisuuden pelko aiheuttaa kustannuksia yritysten ja yksityis- henkilöiden varautuessa muun muassa rikoksiin turvajärjestelyin ja vakuutuksin. (Kääriäi- nen 2010.) Rikollisuus ja häiriöt yhteiskunnassa vaikuttavat heikentävästi yhteiskuntaan. Ne aiheuttavat paljon kustannuksia yhteiskunnalle. Rikosten selvittäminen ja rikoksesta epäillyn syytteeseen saattaminen maksaa paljon. Oikeuspoliittinen tutkimuskeskus on las- kenut poliisiin tietoon tulleen rikoksen keskimäärin esitutkinnan maksavan 401 euroa, syy- teharkintaan saattamisen 322 euroa, syyttäjän osallistumisen oikeudenkäyntiin 204 euroa ja käräjäoikeuden ratkaisun 850 euroa (Hinkkanen 2014, 420). Rikokset ja häiriöt myös vä- hentävät turvallisuuden tunnetta yhteiskunnassa, jolloin yhteiskunta ei ole menestyvä yh- teiskunta. Monia tutkimuksia ja selvityksiä katsottaessa on osoitettu, että turvallisuutta heikentävän häiriön ja rikoksen ennalta estäminen on taloudellisesti kannattavaa. (Sisämi- nisteriö 2019, 16.)

2.7.3 Suomen valtion hankkeet rikosten ennalta ehkäisemiksi

Pääministeri Marinin hallitusohjelmassa kerrotaan oikeusministeriölle annetun rahoituksen kolmivuotiseen (2020-2023) rikosten ennaltaehkäisyhankkeeseen. Tavoitteena on ehkäistä rikollisuutta ja rikosten uusimista monipuolisin keinoin. Hallitusohjelman mukaan poliisi ohjaa rikoksesta epäiltyjä niiden palvelujen piiriin, joita henkilö tarvitsee, kuten päihdehuoltoon tai väkivallan katkaisuojelmaan. (Valtioneuvosto 2019, 78.)

Sisäministeriö on julkaissut ENSKA Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2023, jonka mukaisesti Poliisihallitus tekee strategian toimeenpanosuunnitelman. Strategiassa määritellään ennalta estävä työ, sen kohteet, strategian tavoitteet ja linjaukset. Siinä mainitaan muun muassa rikoksesta epäillyn väkivallan katkaisupalveluihin ohjaamisesta, jolloin estetään uusien väkivaltarikosten syntyminen sekä sovittelun käyttämisestä ennalta estävänä toimintana. (Sisäministeriö 2019, 10,18.) Asia on otettu esille valtion ylemmällä tasolla ja Poliisihallituksessa, mutta kuinka sen jalkauttaminen onnistuu poliisilaitoksen ja poliisimiehen tasolle? Mielestäni tämä on mielenkiintoinen ja tutkimisen arvoinen aihe.

2.7.4 Sovitteluun ohjaaminen

Laissa rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta (SovL, 1015/2005) säädetään sovittelusta. Sovittelu on puolueeton, maksuton ja vapaaehtoinen palvelu rikoksen tai riidan uhrille ja epäilylle tekijälle. Siinä osapuolet voivat kertoa heidän välillään tapahtuneesta rikoksesta ja riidasta, ja sen mahdollisesti aiheuttaneista vahingoista ja haitoista ja niiden korvaamisesta. Aloitteen sovitteluun voi tehdä poliisi, syyttäjä, rikoksen osapuolet, viranomainen tai lapsen tai nuoren huoltaja tai muu laillinen edustaja. (Flinck 2013, 12-13.) Sovittelu vähentää uusintarikollisuutta ja syrjäytymistä. Sillä on myös kansalaisten osallisuutta edistävä vaikutus sekä se parantaa yhteiskuntarauhaa. (Flinck 2013, 3.)

2.7.5 Toimintamalli tukipalveluihin ohjaamiseen kuulustelun yhteydessä

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisemassa ohjeessa ”Katkaise väkivalta, Lähisuhde- ja perheväkivaltarikoksesta epäillyn ohjaaminen esitutkinnasta väkivaltaa katkaisevaan palveluun” kerrotaan poliisille suunnatusta toimintamallista lähisuhde väkivallan tekijän tukipalveluihin ohjaamisesta kuulustelun yhteydessä. Mielestäni tämä toimintamalli sopii

rikosnimikkeestä huolimatta kaikkien rikoksen tekijöiden tukipalveluihin ohjaamiseen. Toimintamallissa on kolme erillistä osaa. (Hyvärinen, Hautamäki 2013, 11-12.)

1. Motivointi. Poliisi kertoo rikoksesta epäilylle kuulustelun yhteydessä tarjolla olevista tukipalveluista. Poliisi motivoi epäiltyä rikosentekijää kertomalla rikoskierteen katkaisemisen hyödystä sekä muiden asiakkaiden palautteista. Rikoksesta epäilylle on myös hyvä kertoa yleisellä tasolla rangaistusten kovenemisesta esimerkiksi lähisuhdeväkivalta tapauksissa. (Hyvärinen, Hautamäki 2013, 11-12.)

2. Yhteystietojen kirjaaminen kuulustelupöytäkirjaan. Poliisi kirjaa kuulustelupöytäkirjaan, että asiakkaalle on kerrottu tukipalveluista. Jos asiakas haluaa yhteystietojensa toimittamisen tukipalveluihin, kirjataan pöytäkirjaan tukipalvelun nimi ja mitä tietoja asiakkaasta toimitetaan sinne sekä asiakkaan antama lupa näiden tietojen välittämiseen. (Hyvärinen, Hautamäki 2013, 12.)

3. Yhteystietojen toimittaminen. Asiakkaan antaessa luvan hänen yhteystietojensa luovuttamiseen tukipalveluihin yhteydenottoa varten, kirjataan yhteydenottopyyntöön asiakkaan nimi ja yhteystiedot, asiointikieli, rikosilmoitusnumero, rikosnimike ja mahdollisen lähestymiskiellon voimassaolo. Tässä toimintamallissa yhteystiedot lähetetään sähköpostitse tukipalveluun. (Hyvärinen, Hautamäki 2013, 12.)

2.7.6 Opinnäytetyöt

Aiemmin on tehty aihetta sivuuttavia opinnäytetöitä, mutta ne ovat olleet eri näkökulmista tehtyjä. Niitä on tehty viranomaisyhteistyöhön ja rikosalueisiin sekä asianomistajan tukipalveluihin tarjoamisen näkökulmista katsottuna. Lähinnä tätä opinnäytetyötä on Ulla Nousiainen Poliisiammattikorkeakoulun AMK opinnäytetyö. Nousiainen on tehnyt opinnäytetyön aiheesta: Tavoitteena lähisuhdeväkivallan kierteen katkaiseminen: näkökulmana ennalta estävä työ, 2019. Nousiainen selvittää työssään, miten poliisi voi ennalta estää lähisuhdeväkivaltaa ja pienentää sen uusiutumiseriskiä. Hänen työnsä tutkimustuloksista selviää, että Sisä-Suomen poliisilaitoksen rikostorjuntasektorissa tutkijat ohjaavat molempia osapuolia lähisuhdeväkivalta tapauksissa aktiivisesti tukipalveluihin (Nousiainen 2019, 41-42).

2.7.7 Valvotun ajo-oikeuden tarjoaminen

Kun henkilö on epäiltynä alkoholirattijuopumuksesta tai törkeästä sellaisesta, on poliisin Ajokorttilain (AKL, 386/2011) 6 luvun 67§:n mukaisesti ilmoitettava esitutkinnassa epäilylle mahdollisuudesta alkolukolla valvottuun ajo-oikeuteen. Lisäksi poliisin on kerrottava hänelle valvonnan sisällöstä, ehdoista ja kustannuksista. Henkilö voi siten pyytää alkolukolla valvottua ajo-oikeutta poliisilta. (AKL 6:67.)

Alkolukolla valvottu ajo-oikeus on tehokas keino ennalta ehkäistä alkoholirattijuopumusta. Sillä estetään ajoneuvon kuljettaminen alkoholin vaikutuksen alaisena sekä rattijuopumuksesta epäilty voidaan saada päihteiden katkaisuhjelman piiriin hänen käydessään alkolukolla valvotun ajo-oikeuden saamiseen vaadittavalla käynnillä lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön luona. Tällä vaadittavalla käynnillä keskustellaan alkoholirattijuopumuksesta epäillyn kanssa hänen päihteidensä käytöstä ja vaikutuksesta terveyteen sekä päihteiden käyttöön liittyvistä hoitomahdollisuuksista. (Mursula 2015.) On tutkittu, että alkolukoilla on suuri merkitys alkoholirattijuopumukseen tuomittujen uudelleen alkoholirattijuopumukseen syyllistymisessä. Niiden on arvioitu vähentävän 45 prosentista jopa 95 prosenttiin alkoholirattijuopumukseen aiemmin tuomittujen henkilöiden syyllistymistä uuteen alkoholirattijuopumukseen. Trafín vuonna 2013 julkaisemassa selvityksessä neljän vuoden aikana 3,3 % uusi rattijuopumuksen alkolukkoajo-oikeuden aikana ja 2,5 % syyllistyi uudelleen alkoholirattijuopumukseen alkolukon käyttöajan jälkeen. Nämä luvut alhaisia verrattuna keskimääräiseen alkoholirattijuopumuksen uusimiseen. (Löytty 2015, 46.)

2.7.8 Tampereen tuki- ja katkaisupalvelut rikoksesta epäilylle

Tässä kappaleessa mainitut toimijat, jotka tarjoavat rikoksesta epäilylle tuki- ja katkaisupalveluja Tampereella, on koottu Pirkanmaan väkivaltaverkoston esitteestä: Lupa puhua väkivallasta. Esitteestä löytyvät kaikkien kappaleessa mainittujen tuki- ja katkaisupalveluja tarjoajien yhteystiedot. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.) Esite on ladattavissa sähköisesti osoitteesta:

<https://lapepirkanmaa.fi/wp-content/uploads/2019/01/%C3%84I%C3%A4%20vaikene%20v%C3%A4kivallasta%202019.pdf>

Ongelmana alkoholi. Katkaisuhoidossa hoidetaan vierotusoireita ja tuetaan asiakasta päihteiden käytön lopettamisessa. Tampereelta löytyviä alkoholikatkaisupalveluja ovat:

- Selviämis- ja katkaisuhuoltoasema, Tampereen kaupunki. Tampereella selviämis- ja katkaisuasema löytyy pääpoliisiaseman yhteydestä osoitteesta Sorinkatu 12.
- Oma terveysaseman lääkäri tai hoitaja.
- Konsti-kotiin suunnattu alkoholikatkaisuhuolto yli 65-vuotiaille sekä henkilöille, joille arvioiden mukaan muut palvelut eivät sovellu. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.)

Rattijuopumuksesta epäillyn hoitoonohjauksella pyritään saamaan liikenteestä pois kuljettajat, joilla on päihdeongelma ja jotka eivät kykene olla ajamatta päihtyneenä. Rattijuopumuksesta epäilty ohjataan joko päihdeklinikoille, perusterveyden hoitoon tai yksityisille lääkäriasemille. (Mursula 2015.)

Ongelmana mielenterveys. Mielenterveysongelmilla on merkittävä merkitys väkivaltarikollisuudessa. Mielenterveysongelmat yhdistettynä alkoholi- ja huumeongelmaan ja aikaisempaan väkivaltaisuuteen lisäsivät väkivaltaisen teon riskiä verrattuna muuhun väestöön melkein kymmenkertaiseksi. (Siukola 2014, 26-27, viitattu teoksessa Elbogen & Johnson 2009.)

- Akuuttipsykiatrian poliklinikkaan voivat ottaa yhteyttä potilas itse, hänen läheisensä tai ammattihenkilöt.
- Ensiohjaus Ensio. Matalan kynnyksen paikka on tarkoitettu 18-64-vuotiaille mielenterveys- ja päihdeasiakkaille.
- Oma terveysaseman lääkäri tai hoitaja. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.)

Ongelmana huumausaineet. Huumausaineita käyttävien henkilöiden hoitopalvelut voidaan jakaa vieroitus- ja katkaisuhuoltoon sekä kuntoutukseen. Katkaisuhoidossa pyritään huumeiden käyttäjä irrottamaan välittömästi huumeista. Vieroitushoidon tavoitteena on pyrkimys saada huumeiden käyttäjä irti huumeista ja riippuvuudesta. (Heinälä, 1995.)

- Päihdepalveluyksikkö Breikki. Moniammatillisen avun, tuen ja hoidon tarjoaminen huumeiden käyttäjille.
- A-klinikka: Huumehoidon avopalvelut Tampere (entinen Jeesi). Tarjoaa mahdollisuuden matalalla kynnyksellä tukikeskusteluihin, lääkäripalveluihin, terveysneuvontaan ja hoidon tarpeen arvioon huumeiden käyttäjille.

- Oma terveysaseman lääkäri tai hoitaja.
- Päivystystilanteissa Tays Ensiapu Acuta. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.)

Ongelmana väkivalta. Nykyisin väkivallan tekijöille ja väkivallan teosta epäilylle henkilölle on Suomessa olemassa katkaisuoohjelmia 15 eri kaupungissa. Alueellisia ja palvelujen tarjonnassa on eroja. Jyväskylässä toimii Vaihtoehto väkivallalle, Lyömätön Linja Espoossa sekä kymmenessä eri kaupungissa Ensi- ja turvakotien liiton Jussi-työ. Tavoitteena näissä ohjelmissa on väkivallalle vaihtoehtoisten käyttäytymismallien löytäminen, parantaa vuorovaikutustaitoja ja oppia ennakoimaan väkivaltatilanteita. (Rikoksantorjunta, a. Luettu 16.4.2020.)

Pirkanmaalla toimii Pirkanmaan väkivaltaverkosto, jonka tehtävänä on ehkäistä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa sekä tarjota apua ja palveluja. Verkosto koostuu julkishallinnon ja kolmannen sektorin toimijoista. Verkostosta löytyy auttavia tahoja lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille sekä väkivaltaa käyttäville. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.)

Tampereella toimivia väkivallan käytöstä epäilylle ja väkivallan käyttäjille suunnattuja väkivaltakatkaisupalveluja ovat:

- Perhekulma Puhurin väkivaltatyö tarjoaa apua perheessä tai parisuhteessa olevan riittaisuuden, väkivallan tai sen uhkan ilmettyä. Apua on saatavissa kaikille osapuolille.
- Maria-Akatemia ry toimii Tampereella. Sen palvelut ovat tarkoitettu naisille, jotka käyttävät väkivaltaa tai pelkäävät käyttävänsä sitä.
- Setlementti Tampere ry. tarjoaa apua, kun on kyseessä kunniaan liittyvän väkivallan ehkäisy ja on tarve ratkaista kunniaan liittyviä konflikteja.
- Tampere ry:n Väkivalta- ja kriisityön yksikkö DIDAR. DIDAR:in palvelut ovat tarkoitettu Suomessa asuville maahanmuuttajille.
- Perheväkivaltaklinikka on matalan kynnyksen palvelu akuuttiin perheväkivaltaan ongelmaan väkivallan kohteeksi joutuneelle ja/tai tekijälle. (Pirkanmaan väkivaltaverkosto. Luettu 5.5.2020.)

3 TUTKIMUKSEN RAKENNE

Tässä luvussa kerron tutkimukseni tarkoituksesta ja tavoitteista. Käsittelen myös luvussa tutkimuskysymyksiä, jotka ovat johdettu tutkimusongelmasta. Lisäksi tarkastelen tutkimukseni eettisiä näkökulmia, laatua ja luotettavuutta.

3.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoite

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää rikostorjuntasektorin tutkijoiden suhtautumista ja tietämystä rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen kvalitatiivisin eli laadullisin tutkimusmenetelmin. Lisäksi tavoitteena on kartoittaa kokevatko tutkijat tarvitsevansa lisäkoulutusta aiheeseen liittyen sekä saada tutkijoilta kehitysehdotuksia asiaan liittyen. Tutkimus tehdään Sisä-Suomen Tampereen pääpoliisiasemalla, jossa suoritin poliisin AMK-tutkintoon liittyvää työharjoittelua.

Opinnäytetyöni tarkoituksena tutkimuksen lisäksi on herättää ajatuksia aiheeseen liittyvän yhteiskunnallisen taloudellisesta hyödystä ja vaikutuksista, asian asianomistajan hyödyn kannalta ajattelemiseen ja rikoksesta epäillyn etenkin nuoren rikoksentekijän mahdollisuuden palata kaidalle tielle ja siten uuden elämän saamiseen.

3.2 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöni tutkimuskysymyksenä on: Rikostorjuntasektorin tutkijoiden suhtautuminen ja tietämys rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen Sisä-Suomen Tampereen pääpoliisiasemalla.

Tarkentavat tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia ja millaisissa rikosnimikkeissä tutkija tarjoaa katkaisu- ja/tai tukipalveluja kuulusteluissa rikoksesta epäilylle? Jos tutkija ei tarjoa palveluita, miksi ei?
2. Mitä haasteita tutkijat kokevat rikoksesta epäillyn katkaisu- ja/tai tukipalvelujen tarjoamisessa?
3. Toivovatko tutkijat lisäkoulutusta aiheeseen liittyen?
4. Mitä hyötyä tutkijoiden mielestä on katkaisu- ja tukipalvelujen tarjoamisesta?

3.3 Tutkimuksen rajaaminen

Aiheen käsittely rajoittuu asian laajuuden takia rikosprosessissa poliisissa rikostorjuntasektorissa tapahtuvaan rikoksesta epäilyiden kuulusteluihin. Aiheesta olisi mielestäni mahdollista ja mielenkiintoista tehdä opinnäytetyö lisäksi myös poliisin valvonta- ja hälytyssektorin osalta. Tällöin saataisiin laajempi ja kokonaisempi vastaus kartoitukseen. Sovittelu ja sen merkitys rikosprosessissa on laaja-alainen aihe ja siitä on tehty paljon opinnäytetöitä, joten käsittelen sitä työssäni vain hyvin lyhyesti. Opinnäytetyön ulkopuolelle jäävät myös syyttäjälaitoksen, oikeuslaitoksen ja rikosseuraamuslaitoksen tekemä rikollisuuden ennalta estävä työ. Rikosseuraamuslaitos tekee uusintarikollisuuden ennalta estävää töitä niiden rikoksen tekijöiden osalta, jotka ovat tuomittuja vankilaan. Tutkimuksen aihetta joudun rajaamaan, koska kyseessä on ammattikorkeakoulun opinnäytetyön laajuus.

Mielestäni aihe herättää mielenkiintoa laajempaankin kartoitukseen sen taloudellisten vaikutuksien takia poliisissa ja koko yhteiskunnassa. Taloudellisten seuraamusten tutkiminen olisi erittäin mielenkiintoista. Tuottaako ja toimiiko tämän kaltainen poliisin tekemä rikostorjunta enemmän kuin sen tekeminen maksaa? Taloudellisista vaikutuksista ei ole tehty tutkimuksia, joten kokisin sen tekemisen olevan tärkeää esimerkiksi laajemmissa töissä kuin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön laajuudessa.

4 TUTKIMUSMENETELMÄ JA TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käsittelen ja perustelen opinnäytetyön tutkimuskohteen sekä valitsemani tutkimusotteen. Käsittelen myös, miten olen kerännyt tutkimuksen aineiston ja kuinka se on analysoitu.

4.1 Tutkimuskohde

Tähän tutkimukseen satunnaisesti valikoitunut otosryhmä muodostuu viidestä vapaaehtoisesta henkilöstä, jotka ovat työskennelleet rikostorjuntasektorissa perustutkinnassa Sisä-Suomen poliisilaitoksella Tampereen pääpoliisiasemalla. Kaikki tutkimukseen osallistuneet tekevät työssään rikoksesta epäiltyjen kuulusteluja. Valitsin tutkimukseen haastateltavat henkilöt satunnaisesti. Haastateltavien työkokemus rikostorjuntasektorilla vaihteli juuri perustutkinnassa aloittaneesta kymmeniä vuosia tutkinnan työtä tehneisiin. Haastateltavat valkoituivat satunnaisesti eri perustutkinnan tutkintaryhmistä. Tutkimuksen otosryhmä on

suhteessa todella pieni, mutta voidaan miettiä olisiko samaan tutkimustulokseen päästy haastattelemalla suurempaa otosryhmää.

4.2 Tutkimusote ja tiedonkeruumenetelmä

Toteutan tutkimuksen laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Mietittäessä, millaista tutkimusmenetelmää tutkimuksessa käytetään, on tärkeää valita tutkimusmenetelmä, jolla saadaan tutkimusongelma selville. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimustulokset kerrotaan tekstin kautta. Kaikkia asioita esimerkiksi henkilöiden asenteita on mahdotonta kuvailla muuten kuin tekstin eli laadullisin keinoin. Silloin, kun halutaan saada ilmiöstä hyvä kuvaus ja syvällinen näkemys, käytetään kvalitatiivista tutkimusta. (Kananen 2015, 70-71.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiön ymmärtäminen, kuvaaminen eli mistä ilmiö koostuu tekijöiden välisten suhteiden selvittäminen sekä ilmiöstä tulkinnan antaminen. Se on kaiken tutkimuksen kivijalka (Kananen 2017, 13).

Aineistonkeruumenetelminä kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään havainnointia, dokumentteja ja haastatteluja. Yleisin haastattelumuoto on teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu. Muita haastattelumuotoja ovat vapaa keskustelu eli strukturoimaton ja sen vastakohta strukturoitu keskustelu, jossa kysytään tarkasti ennakkoon mietityt kysymykset samassa järjestyksessä joka haastattelussa. Haastattelua ei tarvitse tehdä henkilökohtaisesti tapaamalla, vaan se voidaan toteuttaa myös sähköpostihaastatteluna. (Kananen 2015, 81, 144.)

Käytin tässä tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmänä puolistrukturoitua haastattelua. Haastattelut tapahtuivat tapaamisen yhteydessä Tampereen pääpoliisiasemalla. Haastattelut nauhoitin haastateltavien suostumuksella aineiston analysointia varten. Haastateltavat vastasivat ennakkoon mietittyihin avoimiin kysymyksiin omin sanoin. Kysymykset kysyttiin jokaiselta haastateltavalta samassa järjestyksessä. (LIITE 1.) Jokaisessa haastattelussa haastattelijalla ja haastateltavalla oli mahdollista tarkentaa kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia. Haastattelun osapuolilla oli myös mahdollisuus kysyä haastattelun aikana lisäkysymyksiä ja antaa kommentteja ja ehdotuksia. Haastattelut tapahtuivat kesäkuun 2020 aikana. Käyttämällä puolistrukturoitua haastattelua sain laadukasta ja riittävää tutkimusainestoa.

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää Sisä-Suomen poliisilaitoksen Tampereen pääpoliisiaseman rikostorjuntasektorin tutkijoiden tietämys ja suhtautuminen tukipalvelujen tarjoamiseen rikoksesta epäilylle. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla koen saaneeni tutkimuksessa selville tutkijoiden omat kokemukset, mielipiteet ja ilmiön hyödynnettävyyden.

4.3 Analyysimenetelmä

Tutkimusongelman ratkaisu kerätyn aineiston avulla on tutkijan tehtävä. Saatujen tutkimustulosten avulla tutkijan on tarkoitus saada selville selvitys ja ymmärrys ilmiöstä sekä laatia sanallinen selkeä kuvaus ilmiöstä. Saaduista aineistoista analysoidaan eli eritellään, mitkä keskeiset asiat nousevat esille ilmiöstä. Analysointiin vaaditaan aineiston lukeminen useaan kertaan ja pyrkimys ymmärtää, mitä aineisto kertoo. (Kananen 2015, 161.)

Analysoin tässä opinnäytetyössä aineiston käyttämällä sisällönanalyysimenetelmää. Tämä analyysimenetelmä mahdollistaa aineiston objektiivisen ja systemaattisen analysoinnin. Sisältöanalyysimenetelmän tarkoituksena on lisätä informaatioarvoa. (Tuomi, Sarajarvi 2018, 117-122.)

Olen tutkimusta tehdessäni lukenut aineiston monta kertaa sekä luokitellut keräämäni aineiston useasti. Pyrkimykseni on nostaa esille tutkimustuloksissa keskeisempiä asioita tuomalla ne esille niin kuin ne on haastatteluissa kerrottu.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa käsittelen tutkimustulokset. Haastateltavien omat ilmaisut ovat kursivoituna tekstinä. Haastateltavien ilmaisut elävöittävät ja kuvaavat haastateltavien vastauksia kysytyihin kysymyksiin. Haastattelututkimukseen osallistui vapaaehtoisesti viisi poliisia Sisä-Suomen poliisilaitoksen Tampereen pääpoliisiaseman perustutkintaryhmästä. Haastateltavien joukossa oli miehiä ja naisia. Osalla poliiseista oli aiempaa työkokemusta muistakin poliisitehtävistä kuin tutkinnasta. Suurin osa haastatelluista tutkijoista oli työskennellyt myös muuallakin kuin Sisä-Suomen poliisilaitoksella. Nykyisessä työtehtävässä he olivat olleet keskimäärin 3,4 vuotta.

5.1 Rikoksesta epäillyn kanssa käytävä keskustelun määrä tuki- ja katkaisupalveluista kuulustelujen yhteydessä

Jokainen haastateltava on keskustellut työskennellessään tutkijana rikoksesta epäillyn kanssa hänelle tarkoitetuista tuki- tai katkaisupalveluista. Siitä puhuminen rikoksesta epäillyn kanssa ei ole kuulusteluissa tutkijoiden mukaan kuitenkaan joka kerta automaattista. Kukaan haastatelluista poliiseista ei keskustele siitä joka kerta kuullessaan rikoksesta epäiltyä. Aihe on otettu keskustelun aiheeksi rikoksesta epäillyn kanssa, jos kuulusteluissa tulee selkeästi ilmi rikoksen johtuvan rikoksesta epäillyn päihteiden käytöstä tai rikoksesta epäilty ei ole usein ollut poliisin kanssa tekemisissä aiemmin.

Haastatteluissa ilmeni, etteivät asiakkaat asianomistajat ja rikoksesta epäillyt oletta, eivätkä he tiedä poliisiin tarjoavan tuki- ja katkaisupalveluita. Jos poliisi ei aloita keskustelua kuulustelussa tarvittavasta avusta, se voi jäädä keskustelematta. ”*He kysyvät kaikkea vahingonkorvaukseen liittyvää ja muita tällaisia juttuja, mutta ei välttämättä sitä, että mistä saisi apua.*”

Sovittelusta haastateltavat käyvät keskustelua rikoksesta epäillyn kanssa lievemmissä nimikkeissä. Sovittelun etuna tutkijat pitivät asianomistajan etua ”*Sovittelu helpottaa asianomistajan asemaa ja asian käsittelyä. Koen sovittelun oleva toimiva systeemi ja sen takia pyrin sitä tarjoamaan.*” Haastatteluissa ilmeni asianomistajalle olevan joskus tärkeämpää rikoksesta epäillyn anteeksipyyntö asianomistajalle, kuin rikosprosessin tuoma rangaistus itsessään. Tällöin sovittelun tarjoaminen osapuolille on hyvä ratkaisu. Sovittelua pidettiin myös rikoksia ennalta ehkäisevänä etenkin nuorten rikostentekijöiden kohdalla.

Koska perustutkinnassa ei tällä hetkellä tutkita rattijuopumuksia, niin haastateltavat eivät ole tarjonneet perustutkinnassa työskennellessään kuulusteluissa alkolukkoa. Haastateltavat kertoivat muissa työpaikoissa tarjonneensa alkolukkoa alkoholirattijuopumuksissa. Monilla alkolukon tarjoaminen oli valmiina kuulustelupohjissa, jolloin sen kysyminen rikoksesta epäillyltä ei unohdu.

Hyötyinä tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisessa pidettiin asianomistajan etua esim. lähisuhdeväkivallan osalta. Syvällisimmin ja laajemmin ajateltuna tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisen hyötynä pidettiin rikoksesta epäillyn rikoksettoman elämän positiivisia vaikutuksia koko yhteiskunnalle.

5.2 Rikosnimikkeet, joiden yhteydessä keskustellaan rikoksesta epäillyn kanssa tuki- ja katkaisupalveluista.

Kysyttäessä haastateltavilta, millaisissa rikosnimikkeissä he tarjoavat rikoksesta epäilylle katkaisu- ja tukipalveluja tulevat esille rikosnimikkeet huumausaineen käyttörikos, huumausainerikos, pahoinpitely, lähisuhdeväkivalta ja seksirikokset. Eräs haastateltava kuvasi tilannetta milloin hän tarjoaa tuki- ja katkaisupalveluita rikoksesta epäilylle rikosnimikkeistä huolimatta näin *”Tunnistaa siitä kuulusteltavasta ihmisestä sen, että hän tarvitsee ulkopuolista apua. Se on tunne, jota en osaa oikein selittää. Mistä se tulee fiilis, että sen ihmisen asioita pitää hoitaa enemmän, kuin se mitä rikosprosessi voi tarjota.”*

Lähisuhdeväkivaltatapauksissa koettiin molemmille osapuolille uhrille ja rikoksesta epäilylle tuki- tai katkaisupalvelujen tarjoamista tärkeänä *”Tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoaminen on bonusta molemmille osapuolille.”*

5.3 Tarjottavat tuki- ja katkaisupaikat Tampereella rikoksesta epäilylle ja rikoksentekijälle

Osa haastatelluista ei ollut kertaakaan ohjannut rikoksesta epäiltyä tuki- tai katkaisupalveluiden piiriin Tampereella tutkinnassa työskennellessään. Syitä tähän kerrottiin olevan rikoksesta epäillyn haluttomuus, rikoksesta epäilyllä on ollut jo tiedossa oleva sovittu paikka tai ei ole osunut sellaista tapausta, että olisi voinut tarjota. Haastateltavat kertoivat ottavansa yhteyttä sosiaalipäivystykseen pääasiassa, jos he ohjaavat rikoksesta epäiltyä jonnekin tuki- ja katkaisupalveluiden piiriin. Haastateltavat kokivat myös keskittyvänsä ja tarjoavansa tukipalveluja vain asianomistajalle ja välittävänsä heidän tietojansa rikosuhripäivystykseen.

Kukaan haastateltavista ei ollut tietoinen Pirkanmaan väkivaltaverkoston esitteestä, jossa on lueteltu Pirkanmaalla kaikille rikoksen osapuolille tarjottavista tuki- ja katkaisupaikoista. Suurin osa haastateltavista ei ollut tietoinen, minne rikoksesta epäilty ohjataan hänen tarvitessa tuki- ja katkaisupalveluita. Haastattelussa ilmeni, että haastateltava koki vain oman terveysaseman olevan ainoa paikka, minne rikoksesta epäilty voi kääntyä apua saadakseen.

5.4 Haasteet tuki- ja katkaisupalveluiden tarjoamisessa rikoksesta epäilylle

Haasteita tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisesta rikoksesta epäilylle tuli haastatteluissa esille useita. Kaikkien haastateltavien mukaan eniten haasteita aiheuttaa rikoksesta epäillyn haluttomuus hakeutua tuki- ja katkaisupalvelujen piiriin. Haastateltavat kertoivat, etteivät he keskustele aiheesta vuosia huumeausaineita käyttäneiden kanssa, koska he eivät ole vastaanottavia ja eivätkä koe tarvitsevansa apua. Haastateltavat kertoivat rikoksesta epäillyn avun saamiseen näin: *”Henkilöt, jotka huumeita käyttää, niin en oikein ainakaan ole kokenut, että poliisi pystyisi heitä auttamaan tai että he edes välttämättä tarvitsisivat apua.”* ja *”Oli mikä nimike tahansa, joka liittyy huumeisiin, niin ne ovat vaan nyt sitä mieltä, että huumeet ovat ihan fine. Niin turha sitä alkaa sitten.”* sekä *”Mulla ei koskaan ole käynyt niin, että joku olisi ollut halukas saamaan apua.”*

Rikoksesta epäillyn toistuva kielteinen asennoituminen avun saantiin aiheutti haastateltaville turhautumista avun tarjoamiseen. Haastattelussa ilmeni, että tutkinnan työuran alussa haastateltavat kyselivät huumeiden käyttäjien hoitoonohjauksesta, mutta huumeiden käyttäjien toistuva negatiivinen asennoituminen on vähentänyt avun tarjoamista työuran jatkuessa. *”Sitten joka ikinen kerta olen tämän työurani aikana saanut vastauksen, että ei, niin sitten minä olen jättänyt sen asian tavallaan siihen.”* Haastatteluissa tuli ilmi, että mitä pidempi työura tutkijalla oli takanaan, sitä vähemmän asioita hän kävi rikoksesta epäillyn kanssa kuulusteluissa läpi.

Haasteena avun tarjoamisessa koettiin myös tapaa, kuinka tutkija asian ilmaisee ja kertoo avusta henkilölle ilman, että syyttäisi ketään. Tämä oli haasteena niin sanotun tavallisen ensikertalaisen rikoksesta epäillyn henkilön olleessa kyseessä. Loukkaantuuko hän vai kuinka asiakas ottaa kysymyksen tarjottavista tuki- ja katkaisupalveluista? *”Se on vähän semmoinen, kuinka sen asian vois tuoda esiin sillä lailla, että minä en jollainlailla syyttäisi häntä vaan ennemminkin, että olisi kaikkien edunmukaista et ihminen hakeutuisi apua saamaan, jos hänellä on ongelmia.”*

Haastattelussa otettiin myös esiin tutkijan taito kysyä yksittäisen tapauksen mukaista avuntarvetta rikoksesta epäillyltä. Avun tarjoamisen taustalla tulisi haastattelujen mukaan olla tutkijalla ajatus rikoksesta epäillyn auttamisesta, eikä vain liukuhihnamainen kysymys, joka on pakko kysyä ja kirjata. *”Se on juuri minun mielestäni se juttu, että aina sanotaan, että sinun pitää tehdä tää, tää ja tää. Sitten sinä vaan teet sillä lailla robottimaisesti siihen*

juttuun, ettet sinä edes ajattele minkä takia sinä sen teet. Et minkä takia sinä kysyt häneltä, tarvitsetko sinä tukipalveluja. Nyt minä olen alkanut katsomaan sitä juttua enemmän ja mietin mitä hän voisi tarvita. Etten minä välttämättä kysy robottimaisesti kaikkia kysymyksiä, vaan mietin mitenkähän siinä voisi auttaa.”

Vastakkainasettelua kuulustelutilanteessa poliisin ja rikoksesta epäillyn kanssa pidettiin haasteena sekä poliisin työn kuormittavuutta itsessäänkin. Myös kuuluko avun tarjoaminen rikoksesta epäilylle poliisin työtehtäviin aiheutti haastattelussa mietintää. *”Käydään tässä rikosasiaa ja ollaan tietyllä tavalla vastakkainasettelussa. Enhän minä ole mikään avuntarjoaja, eikä se kuulukaan minun mielestäni minun työssäni olla se, joka voi ohjata. Me ei olla sossuja, me ollaan poliiseja.”* Osa haastateltavista veti rajan poliisin työtehtäviin avun tarjoamiseen muiden viranomaisten jatkaessa sen jälkeen asian parissa. *”Tuntuu että poliisi on psykologi jne kuulustelutilanteessa, niin johonkin se raja on vedettävä. On hyvä, että ohjatessa tietää, et se ihminen voi mennä purkaa sydäntä muualle. Me hoidetaan rikosjutut ja muut hoitavat jälkipuinnin.”*

Suurena haasteena pidettiin tietämättömyyttä Tampereen alueen tuki- ja katkaisupalvelupaikoista, minne rikoksesta epäilty pitäisi ohjata. Tietämättömyys vaikutti haastateltavien halukkuuteen kysyä rikoksesta epäillyltä katkaisu- ja tukipalveluista. Ne asiat, joihin ei tiedä vastausta jätetään kysymättä. *”En myöskään tiedä niitä paikkoja, minne ohjata. Pysyy sitten vaan yleismaailmallisesti kysymään: Koetko tarvitsevasi nyt jotain jeesiä tässä? Sitten, jos hän sanoo, että en, niin minä olen, et huh! Kun en tiedä, mitä minä oisin siihen sitten sanonut.”* Myös uusista alueella olevista spesifeistä projekteista ei tutkijoilla ollut tietoa.

Sovittelun tarjoamisen haasteena pidettiin riitaisaa tilannetta, jolloin osapuolet eivät halua tavata toista osapuolta.

Alkolukon tarjoamisen kynnyksen tekee alkolukon kallis hinta. Suurin osa haastateltavista ei tiennyt haastattelun hetkellä, että alkolukkoa voi nykyisin vuokrata eli heillä ei ollut tietoutta alkolukon nykyisestä hankkimisprosessista.

5.5 Yhteistyö muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaineiden kanssa

Kaikkien haastateltavien kanssa tuli haastatteluissa ilmi, että Tampereen sosiaalipäivystyksen kanssa yhteistyö toimii todella hyvin. Monet haasteltavista ottivat tarvittaessa yhteyden vain sosiaalipäivystykseen. Tämä herätti ajatuksia sosiaalitoimen kuormittavuuden lisäämisestä. ”*Sosiaalitoimesta saa tosi hyvin apuja siihenkin, että jos minä olen sinne ollut yhteydessä eikä asia hoidu heidän kauttaan niin, ne on taas antanut tietoja et mihin numeroon minä voin soittaa. Se on tosi hyvä, mietin vaan että työllistääkö se heitä liikaa, kun menee väärään paikkaan.*”

Tampereella toimiva lähisuhdetyöpari sai myös haastateltavilta kehuja. Heihin on helppo ottaa yhteyttä ja yhteistyö heidän kanssaan toimii hyvin.

Tampereen ennalta estävän-yksikön eli EET:n toiminta on haastateltavien mukaan selkeää. Haastateltavat ohjaavat alle 15-vuotiaiden ensikertalaisten jutut EET:hen. Useampi haastateltava toivoi EET:ltä palautetta työhönsä. ”*Sieltä voisi tulla sellaista yleistä kartoitusta. Sitä oppii virheistä. Jos alkaa tulla yleisesti: näille ei ole ilmoitettu ja pitäisi tehdä niin. Kyllähän sitä alkaa itse katsomaan, että mullakin on tällaisia juttuja mihin minä voisin tehdä näin. Omista ja toisten virheistä oppii.*”

5.6 Poliisihallituksen strategisten linjausten jalkauttaminen perustutkinnassa Tampereen pääpoliisiasemalla

Haastatteluissa ilmeni, ettei kukaan haastateltavista tiennyt käynnissä olevasta ENSKA-projektista. Ongelmana pidettiin sähköpostiin tulevien määräysten ja ohjeiden runsasta määrää, jolloin suurin osa asioista menee tutkijoilta ohi. ”*En muista, että ennalta ehkäisevään työhön liittyen olisi tullut sähköpostia. En muista, että olisin nähnyt. Tai sitten se on semmoinen 150 sivuinen kirja siitä aiheesta ja mulla ei ole yksinkertaisesti aikaa lukea sellaista.*”

”*Missään palaverissa ei ole asiasta keskusteltu enempää, kun minä en edes tiedä, että tällainen projekti on. Musta tuntuu, että se on täällä tutkijoiden omalla vastuulla.*”

”*En ole tietoinen. näitä yhdistelmiä ja lyhenteitä tulee niin paljon. En tiedä, vaikka siitä olisi puhuttu, mutta kyllä itsellä on mennyt ohi. En koe, että minulle olisi tullut tietoa tästä.*”

Ainut jos se tieto tulee pelkästään jollain yleisellä sähköpostilla, niin aika nopeasti se hukkuu. Koska niitä tulee niin valtavasti. On mennyt ihan ohi, jos haluttaisiin että se tulisi tutkijoiden tietoon niin sitten pitäisi olla jotain lappuja näkyvillä jossain kahvihuoneessa pöydällä tai jotenkin et tulisi tauolla luettua.”

5.7 Toivomukset koulutukseen ja ohjaukseen aiheeseen liittyen

Suurin osa haastateltavista toivoi lyhyttä työpaikkakoulutusta aiheeseen liittyen. Aihe vaatisi heidän mielestään kertausta ja tietojen päivytystä. Aihe on tullut esille poliisin koulutuksessa vasta muutaman vuoden sisään, jolloin pitkään työelämässä olleille asiaan toivottiin päivytystä. Haastateltavat toivoivat lisää tietoutta rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalveluja tarjoavista paikoista ja projekteista Tampereella. ” *Olisi 30 minuutin info auditoriossa. Sitten olisi esitteet. JÄÄÄTÄVÄÄ. Se olisi siinä.”*

Toiveissa haastateltavilla olisi, että lyhyen koulutuksen jälkeen jokainen halukas saisi ottaa mukaansa yhden A4-paperin, jossa olisi kerrottu lyhyesti ja ytimekkäästi Tampereen seudun tuki- ja katkaisupalveluista.” *Voi vitsi, kun semmoinen olisi. Sitten esitteitä saisi vielä infon jälkeen. Minä en tarvitsisi muuta.”* Pääasia koulutuksessa ja ohjauksessa olisi haastateltavien mukaan se, että tutkijoille saataisiin hyvin yksinkertaiset ohjeet ja paikat, minne rikoksesta epäilty Tampereella ohjataan.

Myös esimiehen henkilökohtainen palaute tuli haastatteluissa ilmi. Toivottiin, että esimerkiksi nuorten rikostentekijöiden jutuissa tutkinnanjohtaja tarkistaisi pöytäkirjan, että asiasta on sosiaalitoimeen ja /tai EET:hen mennyt tieto. Tiedon puuttuessa asiasta voisi huomauttaa tutkijaa.

5.8 Ehdotuksia toimintatapoihin ja ohjeiden jalkauttamiseen aihetta koskien

Haastattelussa ehdotettiin Tampereelle vastuuhenkilöä, joka tiedottaisi asiaan liittyvistä uusista ja lakkautettavista projekteista ja tuki- ja katkaisupalveluja tarjoavista paikoista. Hän pitäisi tutkijat ajan tasalla, minne rikoksesta epäilty ohjataan sillä hetkellä.

Esitteitä kyseisistä tuki- ja katkaisupalveluja tarjoavista paikoista pidettiin hyvinä. Niitä haastateltavien mukaan voisi olla jaossa telineessä kolmannen kerroksen käytävällä, jolloin tutkijat voisivat ottaa niitä halutessaan. Ne tutkijat, jotka haluaisivat jakaa niitä. ” *Minua ne*

esitteet houkuttaisivat. Niitä pystyy niin matalalla kynnyksellä voi antaa ja ne muistaa, kun ne ovat omassa huoneessa. Jos niitä esitteitä ei ole, niin minä en muista asiaa.”

Myös selkeitä päivitettyjä kaikkien helposti jatkuvasti saatavilla olevia ohjeita toivottiin. Uutena työntekijänä niihin olisi helppo tutustua. Uusi tutkija jää helposti tietämättömyyden varaan, koska aiemmin jaettua tietoa hänellä ei ole. ”*Täällä on isoin ongelma, kun täällä vaihtuu väki, niin se tieto jaetaan kerran tänne sähköpostilla. Vuoden päästä täällä on, sanotaan vaikka 50 % vaihtunut tästä väestä, niin se 50 % ei ole ikinä edes kuullutkaan siitä asiasta eikä siitä ole ikinä mainittukaan.*” Selkeät ohjeet myös yhtenäistivät talon kaikkien tutkintaryhmien toimintatapoja. ”*Selkeämmät ohjeet vaan, ettei ole vaan niin että me olemme meidän ryhmämme kanssa toimittu näin ja viereinen ryhmä toimii toisella tavalla ja sitten alakerrassa toimitaan eri tavalla. Kaikki tekisi samalla lailla. Olisi varmaan hyvä.*”

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Sisä-Suomen poliisilaitoksen Tampereen pääpoliisiaseman rikostorjunnassa työskentelevä poliisi tapaa melkein päivittäin työssään kuulusteluissa rikoksesta epäillyn. Kuulustelu tilanteessa poliisi keskustelee rikoksesta epäillyn kanssa vähäisessä määrin hänelle sopivista tuki- ja katkaisupalveluista. Rikosnimikkeitä, joissa keskusteluja käydään ovat huumausaineen käyttörikos, huumausainerikos, pahoinpitely, lähisuhdeväkivalta ja seksirikokset. Rikoksesta epäiltyjä poliisi ei ohjaa aktiivisesti tuki- ja katkaisupalveluihin. Asianomistajia ohjataan taasen aktiivisesti tukipalvelujen piiriin.

Tutkimuksesta on pääteltävissä, että tutkijat suhtautuvat rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamiseen kuulusteluissa tiedon ja koulutuksen puutteen vuoksi kielteisesti. Haasteina tutkijoilla tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisessa rikoksesta epäilylle olivat aiemmin koettu rikoksesta epäillyn haluttomuus avun saantiin, informaation puute paikallisista tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajista ja heidän yhteystiedoistaan sekä tutkijan työn kuormittavuus. Tutkimuksesta selviää, että tutkijat pitävät aihetta tärkeänä. Tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamisen kehittämiseksi ja työn laadun parantamiseksi tutkijat toivovatkin asiaan selkeitä ohjeita, koulutusta ja ajantasaisia helposti löydettäviä tietoja tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajista yhteystietoineen.

Tutkimustuloksista nousee esiin tutkijoiden toive asian kertaukseen ja tietojen päivittämiseen asiaan liittyen. Tuloksista ilmeni, että asianomistajien avun tarjoamiseen oli viime vuosina saatu koulutusta, siihen oli panostettu ja asianomistajien tukipalvelujen tarjoajat olivat kaikkien tiedossa. Tähän viitaten asianomistajille tarjottiin apua hyvin aktiivisesti.

Rikoksesta epäillyn tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajista ei tutkimustulosten mukaan ollut tietoa. Sosiaalitoimi mainittiin ainoana paikkana, josta tarvittaessa haettaisiin tietoa tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoavista paikoista. Tampereen pääpoliisiaseman alueella on hyvin tarjolla tuki- ja katkaisupalveluita rikoksesta epäilylle. Tuki- ja katkaisupalveluita tarjoavat muun muassa Tampereen kaupunki, Ensiohjaus Ensio, päihdepalveluyksikkö Breikki ja Maria-Akatemia. Kukaan tutkijoista ei ollut saanut tietoja esimerkiksi Pirkanmaan väkivaltaverkoston oppaasta, josta rikoksesta epäilylle ja rikoksentekijöille Tampereen alueen tuki- ja katkaisupalveluja tarjoavat paikat ovat selkeästi löydettävissä. Kun tietous tuki- ja katkaisupalveluista on puutteellinen, se vaikuttaa negatiivisesti asian ottamiseen esille rikoksesta epäillyn kanssa kuulusteluissa ja rikoksesta epäillyn ohjaamiseen tuki- ja katkaisupalveluiden piiriin.

Tutkimustuloksista ilmenee Poliisihallituksen ohjeen POL-2018-41886 Rikoksen uhrin ohjaaminen ja rikosasioiden sovittelu olevan poliisin tiedossa rikoksen uhrin osalta sekä sovittelun mahdollisuuden käyttämisen ja siihen ohjaamisen osalta. Ohjeessa mainittava poliisin toiminnassaan huomioon otettava rikosten ennalta estävä työ eli rikoksesta epäillyn ohjaamisen osalta uusintarikollisuutta torjuvasti ei ole tutkijoiden tiedostama. (Poliisihallitus POL-2018-41886, 2018, 2.)

Poliisihallituksen ohjeessa POL-2018-49612 Menettely huumausaineen käyttörikosta koskevissa asioissa poliisin velvoite huumausaineen käyttäjän hoitoonohjauksesta, tukemisesta häntä hoitoon hakeutumisessa ja osoittamisesta, mistä hoitoapua on saatavilla, on hyvin tutkimustulosten mukaan tutkijoiden tiedossa (Poliisihallitus POL-2018-49612, 2018, 1). Haasteena tässä on tutkijoiden kokemaa aikaisempi rikoksesta epäillyn jatkuvasti toistuva negatiivisuus avun saantiin sekä huumausaineisiin liittyvä uusintarikollisuus, joka aiheuttaa tutkijoiden turhautumista avun tarjoamisen suhteen.

Sisäministeriön ENSKA-Poliisin ennalta estävän työn 2019-2023 strategiasta ei tutkimustulosten mukaan kukaan poliisi ollut tietoinen. Tutkinnassa suoritettava poliisin tekemä ennalta estävä työ jää rikoksen selvittämisen ja syyteharkintaan saattamisen taka-alalle. Tut-

kinnassa suoritettavaa ennalta estävää työtä myös kyseenalaistettiin kuuluvaksi tutkijan työhön. Jos rikoksesta epäilylle tarjotaan tuki- ja katkaisupalveluita tai sovittelua esimerkiksi lähisuhdeväkivaltatapauksessa, on tutkijan ajatuksena auttaa asianomistajaa eli rikoksen uhria. Usein lähisuhdetapauksissa uhri ei lähde pois väkivaltaisesta parisuhteesta, jolloin rikoksesta epäillyn saaminen tuki- ja katkaisupalvelujen piiriin on molempien osapuolien uhrin sekä rikoksesta epäillyn etu. Yhteiskuntaan kohdistuva taloudellinen hyöty ja uusintarikollisuuden torjuminen tiedostetaan avun tarjoamisen taustalla, mutta niitä ei ajatella apua rikoksesta epäilylle tarjottaessa.

Poliisi tekee moniviranomaisyhteistyötä Tampereella. Tutkimustuloksista nousee esiin Tampereen sosiaalitoimen kanssa tehtävä hyvä yhteistyö. Poliisit voivat luottaa sosiaalitoimen laajaan tietouteen ja hyvään yhteistyöhön. Poliisi voi rikoksesta epäillyn avun tarjoamisen jälkeen luottaa, että rikoksesta epäilty saa apua ongelmiinsa muilta viranomaisilta ja voi keskittyä itse rikosprosessiin. Poliisin kohdistama kyselykuorma sosiaalitoimeen aiheutti kysymystä sosiaalitoimen ylikuormittavuudesta. Ehdotuksena tutkimuksessa selvisi poliisille heloposti löydettävät selkeät ajantasaiset toimintaohjeet ja tiedot tuki- ja katkaisupalveluista, jolloin sosiaalitoiminta ei rasitettaisi ylimääräisillä kyselyillä.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

On tärkeää arvioida tutkimuksen luotettavuutta heti opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa. Tutkimustoiminnassa pyritään aina välttämään virheitä. Tutkimus tehdään suunnitteluvaiheesta asti suunnitellusti ja paneudutaan laadun valvontaan. Tutkimuksessa otetaan alusta alkaen huomioon tieteellisen tutkimuksen yleiset luotettavuusmittarit eli validiteetti ja reliabiliteetti. Siten tutkimuksessa tutkitaan oikeita asioita sekä uudelleen tehtäessä tämä sama tutkimus saadaan uudelleen sama tulos. (Kananen 2017, 174-175.)

Tutkimuksen luotettavuutta lisää, että haastateltaville annetaan opinnäytetyön valmistuttua luettavaksi valmis teksti. Lukemisella ja hyväksymällä luetun tekstin hän vahvistaa tutkijan tulkinnan ja tutkintatuloksen. Tutkimukseen kerätään tietoa useista eri lähteistä ja verrataan niitä tutkimustulokseen. Ratkaisut perustellaan ja alkuperäinen tutkimusaineisto säilytetään. (Kananen 2017, 177.)

Tutkimukseen osallistuvat tutkijat valitsin siten, että heillä oli kokemusta työskentelystä tutkinnassa ja he osallistuvat vapaaehtoisesti ja anonymisti tutkimukseen. Kerroin heille yhteystietoni sekä Poliisiammattikorkeakoulussa työskentelevän työni ohjaajat. He antoivat suostumuksensa haastattelujen käyttöön opinnäytetyössäni sekä niiden julkaisuun. Kerroin myös haastateltaville sähköpostitse tai suullisesti ennen haastattelua tutkimukseni taustatiedot, tavoitteet ja tutkimuskysymykset. Olen pyrkinyt huomioimaan tutkimustuloksissani puolueettomuuden sekä tulosten muuttamattomuuden ja vääristämättömyyden huomioiden haastateltavien. Nämä huomioiden tutkimustulosta voidaan pitää luotettavana ja eettiset näkökulmat huomioon ottaen.

7.2 Loppupohdinta

Mieltäni oli jäänyt poliisin ammattikorkeakoulututkintoon kuuluvaa työharjoittelua suorittaessani askarruttamaan, otetaanko tutkinnassa huomioon vaikutusmahdollisuus rikoksesta epäiltyyn ennalta estävässä tarkoituksessa? Tarjotaanko rikoksesta epäilylle tuki- ja katkaisupalveluita sekä sovittelua, tarkoituksena saada rikoksesta epäilty rikoksettomaan elämään? Olin valvonta- ja hälytystoimintasektorilla työskennellessäni nähnyt konstaapelien keskustelevan rikoksesta epäiltyjen kanssa heidän mahdollisuksistansa hakeutua tuki- ja katkaisupalveluiden piiriin. Muistan miettineeni silloin, kuinka otollinen tilanne olisi jatkaa asian käsittelyä rikoksesta epäillyn kanssa rikostorjunnan puolella kuulustelujen yhteydessä.

Nuo minua silloin askarruttaneet kysymykset antoivat pohjaa tämän opinnäytetyön tekemiselle. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää rikoksesta epäilylle tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoamista kuulusteluissa Sisä-Suomen poliisilaitoksella Tampereen pääpoliisiaseman rikostorjunnan perustutkinnassa. Tutkimuksen tuloksiin perustuen voidaan todeta, tutkimuskysymyksiin on saatu perusteelliset vastaukset.

Positiivisena asiana kaikki tutkimukseen osallistuneet pitivät opinnäytetyöni aihetta tärkeänä. Asian kehittämiseen tarvitaan tietoisuuden lisäämistä ennalta estävästä työstä sekä tarjolla olevista tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajista sekä selkeät ohjeet toimintatavoista.

Opinnäytetyötä tehdessäni sain paljon uutta tietoa tuki- ja katkaisupalveluihin liittyvistä asioista. Olen iloinen, että olen saanut jakaa tätä tietouttani poliisien keskuudessa. Olen

saanut tyytyväisiä ilon kiljahduksia tutkijoilta, jakaessani tietoa Pirkanmaan väkivaltaverkoston oppaasta. Tämän oppaan kautta on moni saanut tietää rikoksesta epäilylle Tampereen alueella tarjoavista tuki- ja katkaisupalvelupaikoista ja heidän yhteystiedoistaan.

Toivon, että tutkijat saavat apua työnsä helpottamiseen opinnäytetyöni kautta. Olen listannut työhöni hyvin selkeästi ja yksinkertaisesti Tampereen alueen rikoksesta epäilylle tuki- ja katkaisupalvelujen tarjoajat sekä tuonut esille esimerkkitoimintamallia tukipalvelujen ohjaamiseen kuulustelun yhteydessä. Toivon myös, että tutkijat saisivat lisää motivaatiota ja intoa rikoksesta epäilyn ohjaamiseen tuki- ja katkaisupalveluihin. Tämä on mielestäni tärkeää, koska kuinka poliisi asian tilanteessa esittää ja toimii esimerkiksi välittämällä rikoksesta epäilyn luvalla hänen tietonsa eteen päin, on merkitystä rikoksesta epäilyn motivaatioon hakeutua tuki- ja katkaisupalveluiden piiriin.

Sovittelua en tutkimuksessa ja tutkimustuloksissa painottanut, koska siitä on tehty aiemmin paljon opinnäytetöitä. Alkolukon tarjoamisesta rikoksesta epäilylle ei tullut tässä tutkimuksessa tutkimustietoa, siihen liittyvien tutkittavien rikosnimikkeiden puuttuessa tutkimukseen osallistuneiden työtehtävissä.

Rikollisuuden vähentäminen auttaa koko yhteiskuntaa. Poliisilla on vaikutusmahdollisuus rikollisuuden vähentämiseen. Yksittäiseltä poliisilta menee työajasta muutama minuutti tähän tarkoitukseen. Mielestäni tällä lyhyellä hetkellä voi kuitenkin olla suuret vaikutukset yksittäiselle ihmiselle ja koko yhteiskunnalle. Keskustelemalla motivoitusti ja tarjoamalla jokaiselle rikoksesta epäilylle tietoa rikoksettomasta elämästä ja sen mahdollistavista katkaisu- ja tukipalveluista sekä välittämällä rikoksesta epäilyn pyynnöstä yhteystiedot näihin palveluihin, joku rikoksesta epäilty tarttuu tilaisuuteen ja rikollisuutta yhteiskunnassa saadaan poliisin toimin alaspäin.

LÄHTEET

Flinck, Aune, 2013: Rakennamme sovintoa - Opas rikosten ja riitojen sovitteluun. Opas, Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Juvenes Print- Suomen Yliopistopaino Oy, Helsinki.

Heinälä, Pekka, 1995: Huumevieroitus. Lääketieteellinen aikakausikirja Duodecim. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo50267> . Luettu 25.5.2020.

Hinkkanen, Ville, 2014: Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimuksia 266, 2014: Rikollisuuden kustannukset. Rikollisuustilanne 2013. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Luettavissa: https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/152430/266_Rikollisuustilanne_2013_2014.pdf?sequence=5 . Luettu 15.5.2020.

Hyvärinen, Salla & Hautamäki, Jari 2013: Katkaise väkivalta Lähisuhde- ja perheväkivaltarikoksesta epäillyn ohjaaminen esitutkinnasta väkivaltaa katkaisevaan palveluun. Juvenes Print, Suomen Yliopistopaino, Tampere.

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun-julkaisuja sarja. Juvenes Print -Suomen Yliopistopaino Oy.

Kananen, Jorma 2015: Opinnäytetyön kirjoittajan opas, Juvenes Print -Suomen Yliopistopaino Oy.

Kääriäinen Juha, Muttilainen Vesa & Vuorensyrjä Matti 2010: Näkökulmia rikollisuuden kustannusten arviointiin. Luettavissa: <https://www.haaste.om.fi/fi/index/lehtiarkisto/haaste12010/nakokulmiarikollisuudenkustannustenarviointiin.html> Luettu 5.5.2020.

Lipasti, Laura 2019: Rikoksen uusintatietojen seuranta tärkeää – joka toinen viime vuonna tuomittu oli uusija. Luettavissa: <http://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2019/rikoksen-uusintatietojen-seuranta-tarkeaa-joka-toinen-viime-vuonna-tuomittu-oli-uusija/>. Luettu 5.5.2020.

Löytty, Marita, 2015: Trafín julkaisu 1/2015, Alkoholirattijuopumus tieliikenteessä. Luettavissa: http://www.trafi.fi/filebank/a/1425477584/7ed9b48f7b2b359f3c2a45a73fc00f0e/17025-Trafín_julkaisu_1-2015.pdf . Luettu 20.5.2020.

Mursula, Juha 2015: A-klinikkasäätiö: Päihdelinkki. Rattijuopon hoitoon ohjaaminen. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/paihteet-ja-liikenne/rattijuopon-hoitoon-ohjaaminen> Luettu 3.5.2020

Nousiainen, Ulla 2019: Tavoitteena lähisuhdeväkivallan kierteen katkaiseminen: näkökulmana ennalta estävä työ. Opinnäytetyö. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö. Luettavissa:

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/265402/Nousiainen_Ulla.pdf?sequence=5&isAllowed=y Luettu 10.04.2020.

Pirkanmaan väkivaltaverkosto: Lupa puhua väkivallasta. Luettavissa:

<https://lapepirkanmaa.fi/wp-content/uploads/2019/01/%C3%84I%C3%A4%20vaikene%20v%C3%A4kivallasta%202019.pdf> . Luettu 5.5.2020.

Poliisihallitus, 2018. Ohje POL-2018-41886: Rikoksen uhrin ohjaaminen ja rikosasioiden sovittelu.

Poliisihallitus, 2018. Ohje POL-2018-49612: Menettely huumausaineen käyttör rikosta koskeissa asioissa.

Rantaeskola Satu, 2014: Esitutkintalaki- Kommentaari, Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjoja, Suomen yliopistopaino- Juvenes Print, Tampere.

Rikoksantorjuntaneuvosto, a: Lähisuhde- ja perheväkivallan katkaisuo hjelmat. Luettavissa: <https://rikoksantorjunta.fi/lahisuhde-ja-perhevakivallan-katkaisuohjelmat> Luettu 27.4.2020

Rikoksantorjuntaneuvosto, b: Rikoksen uhri ja uudelleen uhriksi joutumisen ehkäisy. Luettavissa: <https://rikoksantorjunta.fi/rikoksen-uhri-ja-uudelleen-uhriksi-joutumisen-ehkaisy>. Luettu 26.4.2020.

Siukola Reetta, 2014: Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielen-terveystyö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116080/THL_OPA2014_034_verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu 15.5.2020.

Sisäministeriö 2019: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019-2023. Luettavissa:

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161300/SM_3_19_ENSKA.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 5.4.2020.

Tilastokeskus, 2019: Tilastot: Katsaus poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen tietoon tulleen rikollisuuteen. Luettavissa:

https://stat.fi/til/rpk/2019/13/rpk_2019_13_2020-05-14_kat_001_fi.html .Luettu 5.5.2020.

Tuomi Jouni, Sarajärvi Anneli 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Uudistettu laitos, Tammi.

Valtioneuvosto, 2019: Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019 Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161931/VN_2019_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 25.4.2020.

LIITTEET

Liite 1.

Haastattelurunko haastateltavalle

1. Kerro lyhyesti, mitkä ovat työtehtäväsi ja kuinka kauan olet työskennellyt nykyisessä työtehtävässä?
2. Oletko keskustellut rikoksesta epäillyn kanssa katkaisu- ja tukipalveluista? Teetkö sen aina kuulustelujen yhteydessä?
3. Millaisissa rikosnimikkeissä?
4. Oletko ohjannut rikoksesta epäillyn katkaisu- ja tukipalveluihin? Jos olet, minne?
5. Oletko välittänyt rikoksesta epäillyn yhteystietoja tukipalveluihin? Jos olet, minne?
6. Mitä pidät haasteena tukipalvelujen tarjoamisessa rikoksesta epäillylle?
7. Kuinka yhteistyö on sujunut muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa? Toiveita?
8. Koetko, että viimeisimmät Poliisihallituksen strategiset linjaukset on jalkautettu kunnolla tutkijoille?
9. Toivotko aiheeseen liittyen koulutusta tai ohjausta? Millaista?
10. Mitä mielestäsi pitäisi muuttaa nykyisessä toimintatavoissa tai ohjeiden jalkauttamisessa?